No. 115. DINGSDAG 25 SEPTEMBER. 1860

ZEVEN EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *ƒ* 2.30, buiten Assen franco per post *ƒ* 2.45. — De prijs der Advertentien is van een tot vijf regels *ƒ* 1.00, en voor elken regel meer *ƒ* »-15, behalve *ƒ* »-35 zegelregt.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe, brengt, ten vervolge op de vroegere bekendmakingen, ter algemeene kennis, dat volgens nu ingekomen berigt, de besmettelijke pokziekte mede ontstaan is onder de kudde schapen van Drouwen, gemeente Borger en bij een schaap van den landbouwer *G. Timmermans* te Westdorp in dezelfde gemeente.

Assen den 24 September 1860.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

OVERZIGT DER BELANGRIJKST GEBEURTENISSEN.

25 September.

Nieuws is er zeer weinig.

Men verzekert alleen, dat de Sardinische troepen zich te Nardi bevinden.

De Paus vertrekt — de Paus blijft.

Ziedaar twee berigten, die zich schier met elke depêche afwisselen. Die 't eerste gelooven, meenen, dat *Pius* IX niet langer onder curatele wil staan van Keizer *Napoleon* — die het tweede voor waarheid aannemen, verzekeren, dat *Pius* IX lijdelijk zal blijven, protesterende tegen het geweld.

Eenlijke kardinalen pakken intusschen hunne reiskoffers en een gedeelte der lagere geestelijkheid, die weinig geld en nog minder kostbaarheden hebben, verlieten, uit securiteit, Rome — zonder koffers.

Nog anderen fluisteren: »generaal *Goyon* heeft geheime instructien van Keizer *Napoleon* en *Pius* IX zal daarvan iets te weten komen, als hij op reis zou willen gaan.

De Keizer zelf is onrustig en melancholiek en *Cavour* niet minder, terwijl *Garribaldi* altijd hetzelfde liedje zingt: »ik wacht *Victor Emmanuel* in het Vaticaan, enz. enz.«

De Spaansche Koningin *Isabella*, de zeer beminde dochter van *Pius*, biedt 50.000 soldaten aan tot bescherming van den Paus, mits die krijgsmagt worde gecommandeerd door Keizer *Napoleon*.

't Lijkt wel gekscheerderij van *Isabella*.

Garribaldi en Graaf *Cavour* zijn thans zeer groote — vijanden. De een zegt: »met u wordt Italie niet vrij!« de andere: »door u gaat Italie's vrijheid verloren. Die het zwaard altijd voert, vergaat door het zwaard!«

Engeland roept *Garribaldi* steeds toe: »raak Venetie niet aan, waagt gij dat, dan is het gedaan met Italie's vrijheid!«

Ook *Garribaldi* ondervindt onaangenaamheden.

De aanbechtingspartij wordt ongeduldig en *Garribaldi* zegt: »wij zijn nog niet sterk genoeg. Wacht tot ik in het Vaticaan ben!«

Dit duurt velen te lang en er zijn ook zwaarmoedigen, die vragend antwoorden: »en als gij *niet* komt in het Vaticaan! ?«

Ancona wordt beschoten — links en regts.

Menschen, die altijd den tijd hebben, raden den Koning aan: sluit Ancona alleen in, praat niet en schiet niet, tot dat de honger roept: *genade*.

De Koning van Napels bevindt zich in belangwekkende omstandigheid te Capua en de Koningin wandelt rond in gezegenden toestand, maar 't zijn omstandigheden niet precies van denzelfden aard.

H. M. rekent tegen slagtmaand, en verlaat Gaëta, als *Garribaldi* komt.

Die avonturier jaagt *alles* weg.

In een pas verschenen zeer merkwaardig boek, getiteld: *Les libres prêcheurs, précurseurs de Luther et de Rabelais* door *Anthony Méray*, leest men de volgende anecdote thans zeer van pas: »Paus *Innocentius* III liet op zekeren dag voor den heiligen Thomas Aquinus een aanzienlijke som gelds tellen, en verhoovaardigde zich op de schatten van het pausdom, door te zeggen:

»Gij weet wel dat wij niet meer zijn in den tijd toen de heilige Petrus zeide: »»Ik heb goud noch zilver;"" maar wat is er geworden van den tijd toen de heilige Petrus tot den lamme zeide: »»sta op en ga."" Welaan! de tijden der wonderen zijn voorbij, en een mirakel ware er noodig om op dezen oogenblik de magt van den erfgenaam van *Innocencius* IV te redden."

Ook een bij het Catholijke *Journal de Bruxelles* ontvangen schrijven uit Parijs, heeft de strekking om aan het gerucht van 's Pausen vertrek uit Rome voedsel te geven.

»Onder de vijanden der godsdienst (zoo leest men daarin) hoopt men, dat de Paus zal vertrekken in de onderstelling dat het Fransche garnizoen alsdan Rome verlaten en gansch Italie aan de revolutie prijs geven zou. Het meerendeel der verstandige lieden laat zich daardoor niet weêrhouden, van te erkennen, dat het den Heiligen Vader schier onmogelijk is, zich nog langer te onderwerpen aan de keizerlijke bescherming, waaronder hij gebukt en gedrukt gaat. Men denkt daarom algemeen dat er eene geduchte crisis op handen is.«

Men schrijft uit Napels over *Garribaldi* het volgende:

»Ik heb hem hooren spreken, ik hem van nabij gezien, hij is een wonder. Hij heeft een leeuwenaard. In oogenblikken van toorn moet hij ontzagwekkend zijn. In oogenblikken van rust heeft hij een kalmen blik en ligt er een glimlach op zijne trekken. Hij is niet bloot een man van genie, hij is een apostel; zonder zwakheid zonder vrees gaat hij voort, sterk in zijn geloof: hij doet wonderen. Hij zou de man zijn om in den storm uit zijne boot te stappen en op het water te loopen. Hij gelooft aan zijne zending, gelijk anderen in hun gesternte gelooven; en zeker van zijne zaak, gaat hij regt op het doel af. Toen dezer dagen des avonds de soldaten op het volk schoten, stond hij bedaard te midden der nationale garde zijn cigaar te rooken, zeggende, »laat ons hen maar rookende afwachten." Is er echter gevaar, hij bespeurt het dadelijk en vliegt er heen. Hij is zeer eenvoudig en hartelijk. Met martelaarsgeduld hoort hij ieder die hem komt lastig vallen aan. Hij is eenvoudig en goed. Toen hij te Messina was, kwam een zijner volgelingen hem knielend smeeken, om een zijner knoopen, die hij als amulet wilde dragen. *Garribaldi* trok een knoop af en gaf hem die. Hij heeft zelf gezegd dat hij de zoon des volks is, en werkelijk, het volk aanbidt hem. Voor de lazzaroni is hij een heilige. God, zeggen zij, zendt hem om het land te redden. Alles uit zich hier in devotie, en *Garribaldi*, dit inziende, heeft de R. Catholieke ideën van het volk geëerbiedigd. In zijn eerste proclamatie heeft hij de priesters geprezen. Dadelijk na zijne aankomst heeft hij zich naar de hoofdkerk begeven en den volgenden dag heeft hij de kerk van Piedigrotta bezocht."

Van eene andere zijde wordt gezegd, dat *Garribaldi* naar Sicilie overstekende, luide heeft verkondigd: *ik breng u het zwaard en den bijbel* —

Het memorandum, waarin Sardinie aan Europa bekend maakt waarom en waartoe het in het gebied van den Paus trok, is een zeer uitvoerig en opmerkelijk stuk tevens en daarin wordt geen woord gerept van de *wereldlijke* magt van den Paus.

Op *Cavour's* beleefd-dreigende vraag, tot *Pius* IX gerigt en luidende aldus: »zend de vreemde huurlingen weg!« antwoordde *Antonelli* zeer ernstig: »de Paus is de Vader der geloovigen en alle kinderen kunnen hem dus dienen, terwijl de noodzakelijkheid, om huurlingen te winnen, van buiten inkomt!«

Koning *Victor Emmanuel* heeft een beroemd Protestantschen predikant te Genua het hoogleeraarschap in de wijsbegeerte aan de hoogeschool te Bologna aangeboden.

In *die* stad werd voor eenigen tijd het kind *Mortara* geroofd!

De officieuse bladen van Parijs spreken heden weder het door de Engelsche bladen bij herhaling medegedeeld berigt van den aanslag te Toulon tegen.

Volgens een schrijven uit Toulon komt de zaak hierop neer:

Een brievenbesteller, die niet al te wel bij het hoofd was en steeds voor den Keizer gedweepd had, doch ontslagen was omdat hij zijne zaken verzuimde om de politiek, heeft een pistool afgeschoten alleen om 's Keizers attentie op zich te vestigen. Dat hij het niet uit baat gedaan heeft mag men daaruit opmaken, dat hij sedert zijn ontslag een jaargeld van den Keizer genoot, en deze zelfs op zijn herhaald verzoek toegestemd had, peet van een zijner kinderen te zijn. Men heeft hem zelfs niet gevangen genomen, hetgeen, schrijft men, de grootste straf zou zijn, daar men hem dan belet zou hebben, zijn afgod gedurende diens verblijf te Toulon overal te volgen.

Dat dit berigt, zegt iemand, stof tot lagchen oplevert spreekt van zelf; met zulke aanhangers zou de Keizer het vermaarde gebed moeten herhalen:

»Mijn God! bescherm mij tegen mijne vrienden, wat mijne vijanden betreft, met hen belast ik mij zelven."

Naar hetgeen ik vernomen heb — en ik deel het u mede zoo als het is verteld — is de moordenaar geen waanzinnige en nog veel minder een Bonapartist; maar een Italiaan, *Balto* of *Boldo* geheeten, die tot een der geheime genootschappen behoort, welke sedert eenige jaren in Italie zijn opgerigt en zich tot taak hebben gesteld in *Orsinis* voetstappen te treden, in dien zin, dat zij Keizer *Napoleon* willen beletten iets te doen dat de volkomene bevrijding van Italie zou kunnen belemmeren.

Het te Toulon geloste pistoolschot zou een eerste waarschuwing zijn, gegeven ter gelegenheid van de Fransche versterkingstroepen naar Rome gezonden en tengevolge van het binnenrukken der Sardinische troepen in den Pauselijken Staat. De Keizer is bekend met de gevaren waarmede de opvolgers van *Orsini* hem dreigen, hij is er zeer door geschokt, en het schijnt zeker dat hij geen ernstigen maatregel zal nemen om aan het vooruitkomen van *Victor Emmanuel* en *Garribaldi* hinderpalen in den weg te leggen.

Te Parijs liep het gerucht, dat *Mazzini* te Genua met een dolk vermoord — ook dat *Garribaldi* omgebragt was. 't Eene werd zoo min geloofd als 't andere.

De Keizers van Oostenrijk en Rusland en de Prins-Regent van Pruisen, houden eene conferentie te Warschau. Men zegt, dat Keizer *Alexander* even veel zin heeft aan verbroedering met Oostenrijk, als Keizer *Frans Jozeff* — dat te verwonderen is.

Keizer *Napoleon* en zijne gemalin zijn reeds op St. Cloud teruggekomen.

Dat de Oostenrijksche troepen reeds den Mincio zouden zijn overgetrokken, blijkt niet waar te zijn.

Keizer *Napoleon* heeft geen wensch te kennen gegeven, om de conferentien te Warschau bij te wonen.

De Oostenrijksche Rijksraad houdt zich met een ellendig ontwerp op, met de Oostenrijksche schatkist. Ook de drukpers lokt ernstige discussien uit. Die pers wil geheele vrijheid en de Keizer wil zeer weinig geven.

Kardinaal *von Rauscher moest* onlangs het concordaat verdedigen in den Rijksraad en aantoonen dat de Staat nog iets te zeggen heeft in aangelegenheden, betrekking hebbende op Kerk en Staat beide.

Dit deed hij en, onze lezers mogen dit wel opmerken, in den Rijks-raad, welks leden door den Keizer werden benoemd!

Een der Hongaarsche leden beriep zich, wat zijne veroordeeling van het concordaat betreft, op het oordeel des *publieks* — als of Kardinaal *von Rausscher* voor die stem eenigen eerbied zou hebben!

Als spreken *zilver* — zwijgen *goud* is, dan mag men het, met het oog op de nu gedoode ordonnantie betreffende het niet begraven van Protestantsche militairen op een Roomsch Catholiek kerkhof, een verblijdend teeken noemen, dat, vindt men in Oostenrijk zeer moeijelijk edel metaal, het *zilver der spraak* toch in circulatie begint te komen.

Men merkte dit weinig op, sedert *von Rausscher* het concordaat geschreven en Keizer *Frans Jozeff* dat geteekend had en nadat het was afgekondigd ter plaatse waar zulks gebruikelijk is.

Sedert eenige dagen ziet men op de hoeken der straten eene bekendmaking van den magistraat van Weenen aangeplakt, waarbij alle weerbare mannen van 15 tot 36 jarigen leeftijd worden uitgenoodigd, zich als vrijwilligers te laten inschrijven. Voor diegenen, welke reeds in het Oostenrijksche leger hebben gediend, is de ouderdom uiterlijk op 40 jaren bepaald. Even als dit in het vorige jaar het geval was, ziet men voor de placcaten, waarin een handgeld van 10 fl. voor uitgediende soldaten van 20 fl. wordt toegezegd, steeds grootere of kleinere groepen voorbijgangers staan, die zonder een woord te spreken, doch met bezorgde blikken de noodlottige billetten aanstaren.

Onlangs nam de *Times* in zijn beursberigt en uittreksel over van het laatst verschenen deel van *Reports of secretaries of embassy* van den hr. *Ward*, betrekking hebbende op de geldmiddelen van Nederland, en waarin ten slotte werd gezegd, dat de welvaart of rijkdom der natie eenigzins geleden had door den achteruitgang der Oostenrijksche financiën omdat de schuldbrieven van Oostenrijk, waarvan volgens berekening voor een bedrag van veertig millioen florijnen in Nederland voorhanden is, zoo zeer in waarde verminderden. Ieder die in zaken is weet welken steun Nederland steeds aan Oostenrijk verleende, door aan dien Staat het onontbeerlijke te verschaffen en hoe zoo doende Nederland in alle opzigten het tegenovergestelde van Oostenrijk, diens beste bondgenoot werd zonder eenig tractaat hoegenaamd. Het Engelsche publiek in het algemeen zal echter verrast zijn, uit den *Times* te vernemen, hoeveel belang de Nederlandsche natie er bij heeft, dat de Oostenrijksche schatkist gestijfd worde, en zich moeijelijk kunnen voorstellen, dat de van Nederland genoten onderstand een der voornaamste hulpbronnen was, waardoor het Weener Kabinet zijne onderdrukkende en verderfelijke staatkunde kon handhaven en bevorderen, terwijl het zijne beste geldleeners nog met bedriegelijke handelingen beloonde.

De Bisschop van Brugge heeft dezer dagen, bij het bezoek, dat Z. M. den Koning der Belgen te IJperen bragt, in eene aanspraak aan Zijne Majesteit, onder anderen het volgende gezegd:

»Het verblijdt mij, bij Uwe Majesteit, in mijne geboortestad, de tolk te mogen zijn van de verknochtheid en toegenegenheid, welke de geestelijkheid van deze diocese aan Uwe Majesteit en aan uw doorluchtig geslacht toedraagt.

»Sire, ook de geestelijken zijn leden van het Belgische volk, van dat volk, hetwelk in zijn hart nooit de liefde voor zijn geloof heeft gescheiden van de liefde voor zijn

Vaderland.

„Al is Belgie niet groot door uitgestrektheid van grondgebied of door een talrijk leger, het zal altijd groot zijn door gehechtheid aan de kerk en door trouw aan den Koning.

„Is het niet in staat, om zijne naburen door wapengeweld vervaard te maken, het zal hun altijd althans achting en eerbied weten in te boezemen door zijne edelaardige denkwijze en vastheid van karakter.

„Die gezindheid worde met elken dag meer bevestigd, onder den heilrijken invloed der beginselen, welke Belgie in 1830 in het aanzijn hebben geroepen.

„De geestelijkheid en alle goede Catholijken danken Uwe Majesteit voor het goede, hetwelk gij in Belgie gesticht, en voor het kwaad, hetwelk gij er belet hebt.„

De ultramontaansche pers in Belgie is zoo erkentelijk niet als de Bisschop.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

— Het bouwen van eene armenschool te Vlissingen is aanbesteed voor f 27,200.

— De Stad Rotterdam heeft een huis in de Hoogstraat, thans manufactuurwinkel, voor eene school aangekocht voor f 20,200; de Raad heeft dit goedgekeurd.

— Eene commissie uit den Raad der Stad Zwolle is naar 's Hage vertrokken, om het adres aan Z. M. te overhandigen, waarin aangedrongen wordt op de medewerking der Regering tot verbetering van 't Zwarte water.

— De Britsche secretaris van legatie te 's Hage zegt in zijn rapport over Nederlands financiën, dat, naar men gelooft, in dit land voor meer dan 40,000,000 pd. (f 480,000.000) aan Oostenrijksche fondsen aanwezig is.

— De regtbank te Zierikzee heeft over drie ambtenaren van den burgerlijken stand in 3 verschillende gemeenten vonnis uitgesproken, wegens het niet geheel volgens de wet houden der burgerlijke acten en twee er van veroordeeld, den eerste tot boete en kosten, omdat hij in eene huwelijksacte de echtgenoote niet heeft laten teekenen, zonder vermelding der reden van verhindering, den tweede in de kosten, omdat hij een kind een geslachtsnaam als voornaam had doen geven, een geslachtsnaam evenwel, dien ook de vader in der tijd als voornaam had bekomen.

— Voor eenige dagen kregen twee vrouwen te Buurse, gemeente Haaksbergen, twist over het waterputten. Van woorden kwam het tot daden; de eene bragt de andere eenige slagen met den puthaak op het hoofd toe, met dat gevolg, dat zij krankzinnig werd en door drie man bewaakt moet worden. Zij zal in den loop dezer week naar Deventer overgebragt worden. De ongelukkige heeft vijf kinderen, van welke het oudste tien, het jongste een half jaar is.

— Het rapport van de gascommissie te Groningen over de prijsvermindering van de prijs van het gas zegt, dat zij in haar vorig verslag toegestemd heeft, dat de gunstige resultaten van de fabrijk wel van dien aard waren om, bij bestendiging, weder tot eene verlaging van den gasprijs over te gaan. Zij is in hare meening over den gunstigen toestand der fabrijk niet veranderd en durft dan ook wel eene prijsvermindering van 2 cent per kub. el aanraden.

De commissie gaat eerst den toestand den toestand der fabrijk na en merkt op, dat de gebouwen en werktuigen allen in den besten staat verkeeren, zoodat in de eerste jaren geene belangrijke som daarvoor benoodigd is; de buizenleiding in de gemeente zal nog in langen tijd niet behoeven vernieuwd te worden, terwijl de vernieuwing der meters, wanneer die misschien binnen korte jaren noodig is, successivelijk uit den daarvoor op de begrooting voorkomenden post kan bestreden worden.

Hierop zet de commissie in een aantal cijfers den financiëlen toestand der fabrijk uiteen. Wij hebben daaruit opgeteekend, dat het voordeelig saldo in 1856 bedroeg f 5544.14 in 1857 f 15,854.84; in 1848 f 17,163 50 in 1859 f 23,103 60; dat het debiet van gas aan particulieren in de drie laatste jaren is geklommen van 313,766 el op 390 615 el; dat de rekening over het loopende jaar mede gunstig belooft te zijn en er geen twijfel behoeft te bestaan, dat, bij het nog steeds toenemend debiet, over dit jaar f 25000 in de gemeentekas zullen worden gestort, terwijl de uitgaven met de aflossing op f 21,160 komen te staan, zoodat de gemeente niet alleen kosteloos met gas wordt verlicht, maar bovendien nog geldelijk voordeel geniet.

De commissie geeft verder nog eenige redenen op, die haar gunstig voor eene vermindering van den gasprijs hebben doen stemmen en stelt ten slotte voor, dat de raad besluite met den 1sten Januarij a. s. den prijs van het gas voor de ingezetenen, die de meterhuur betalen, te verminderen van 17 op 15 cent per kub. el.— Dit rapport zal naar de afdeelingen voor de begrooting worden gezonden.

— Te N.-Beerta wordt veel lust in de schermkunst opgemerkt, zoo als blijkt uit het onderstaande berigt:

Gepasseerden Zaturdag avond had ten huize van den logementhouder *Ockels* te Winschoten een assaut of schermpartij plaats. Hoewel de opkomst van het publiek niet groot was, zijn echter in tegenwoordigheid van eenige meesters der kunst, aangesteld van prevot per bâton op de bâton *Berend Jans Priet* en *Frans Jans Priet*, en tevens benoemd als meesters op de punt.

Mede is tegelijkertijd bevorderd tot prevot op de punt en bâton *Simon Jans Boter*; — al deze personen woonachtig te Beerta en onderwezen door den meester op die wapens J. Cruizinga.

— Op de tentoonstelling, door de afdeeling Deventer der Overijsselsche Maatschappij van Landbouw gehouden, was het aantal bezoekers uiterst gering. Het muziekcorps der stedelijke schutterij maakte alleen muziek voor de *bloemen*, die op de matiné-muzicales het oog vergastten.

De kosten waren door vrijwillige inschrijvingen te Deventer goedgemaakt, ieder inschrijver ontving een entrée-kaartje, de meesten maakten er gebruik van en ziedaar het landbouwlievend publiek.

— In de afgeloopen week werd te Zwolle de eerste wintervergadering gehouden van de Afdeeling Zwolle der Vereeniging van fabriek- en handwerksnijverheid, waaraan de meeste leden hebben deelgenomen.

In die vergadering werden onderscheiden nuttige zaken besproken, en o. a besloten tot de oprigting eener „Nijverheids-Societeit,„ ter bevordering van onderling gezellig verkeer.„

Tot het concipiëren van een reglement voor die societeit, zijn benoemd de heeren *J. Kamphuis*, W. J. *Eleveld*, W. *Koch* en *B. Muijderman*, waaraan zal worden toegevoegd een der leden van het Bestuur der Afdeeling Zwolle.

Bij het vele goeds, dat door de bovengenoemde vereeniging reeds werd tot stand gebragt, gelooft men, dat ook het nu genomen besluit, mogt het tot uitvoering komen, eene gelukkige uitwerking zal kunnen hebben.

— Den 14 Augustus jl. heeft de Hooge Raad een arrest gewezen, waarbij is verstaan, dat heidegrond, met hier bewasschen, moet worden beschouwd als in den oogst staanden grond; zoodat het strafbaar is, daarover vee, schapen of diergelijke te laten loopen, zonder toestemming van den eigenaar van dien heidegrond.

Die uitspraak is van het uiterste belang tot handhaving in het rustig bezit van reeds verdeelde of nog te verdeelen marke- en heidegronden, gelijk als er in de provincien Overijssel en Drenthe zoo vele gevonden worden.

— Uit Zwolle wordt aan de *Arnh. Ct.* geschreven:

„De stoomboot *Burgemeester Zijlstra* heeft sedert zij in de vaart is, nog niet zooveel boter vervoerd als in de afgeloopen zomer, namelijk van Zwolle en Kampen 3400 achtste vaten. Bovendien heeft zij vele vette koeijen, varkens en stukgoederen overgebragt. Den 13 dezer vertrok zij weder met ongeveer 1600 achtste vaten boter, 3 vette koeijen en 60-tal vette varkens. Deze boot, die het voorgaande jaar 16 pct. had kunnen uitdeelen, heeft hare statuten gevolgd om 5 pct. aan de aandeelhouders uit te keeren en 11 pct. te reserveren.„

— Bij het einde van 1858 bestond het onderwijzend personeel der lagere scholen uit 8011 personen, waarvan 4891 op de openbare en 3120 op de bijzondere scholen werkzaam waren. De totale vermindering, die dit getal in den loop van het jaar ondergaan had, bedroeg 10, op de openbare scholen was het verminderd met 86 doch daarentegen op de bijzondere toegenomen met 76. Het mannelijk personeel bestond uit 6797 personen, of 55 minder dan bij het begin van het jaar, het vrouwelijk personeel telde 1214 personen, of 45 meer dan op 1 Jan. 1858. — Het getal kinderen tusschen de 6 en 12 jaren dat ter schole is gegaan, bedroeg op eene feitelijke bevolking van 3.358.795 zielen, 227.418 jongens en 223.421 meisjes, te zamen 450.845. Neemt men alle lagere scholen te zamen, zoowel de openbare als de bijzondere, dan blijkt het dat in 1858 van de 100 jongens, die in Jan. de school bezochten, in Julij van het onderwijs gebruik maakten in Drenthe 70, in Zeeland 73, in Gelderland 75, in Limburg 76, in N.-Brabant 77, in Overijssel 80, in Groningen 89, in Friesland 91, in Z. Holland 97, in Utrecht 99, in N Holland 107, in het geheele rijk 87. Voor de meisjes zijn die getallen in Drenthe 78, in Limburg 79, in Gelderland 80, in N. Brabant en Overijssel 83, in Zeeland 85, in Groningen 97, in Friesland 100, in Z. Holland 102 in Utrecht 105, in N. Holland 111 en in het geheele rijk 93 Het getal der leerlingen, welke zonder schoolgeld te betalen van het onderwijs gebruik maakten, was in de onderscheidene provincien zeer uit een loopen. Over het algemeen mag het vrij aanzienlijk genoemd worden, daar het ruim een derde van het geheele getal der schoolgaande kinderen bedroeg.

Wat de examens betreft, zoo blijkt, dat in de meeste provincien, voornamelijk in Gelderland, Zeeland, Utrecht, Groningen en Limburg, de commissien van oordeel zijn geweest, bij het in Junij afgenomen examen, met eenige meerdere toegeeflijkheid te werk te moeten gaan, om den overgang meer geleidelijk te maken, en omdat, in vormleer en natuurkennis, tijd en gelegenheid tot oefening nog gering waren geweest. In andere provincien, als in N.-Brabant en Z.-Holland, heeft men gemeend, met meerdere gestrengheid bij de beoordeeling te moeten te werk gaan, daar men begreep aan het onderwijs geen grootere ondienst te kunnen bewijzen, dan door de toelating van onderwijzers, die niet in alle opzigten voor hunne zaak berekend waren. In Friesland is tentamen afgenomen, en de uitslag dus gunstiger dan elders. Gelijkvormigheid in de examens achtte de reg. echter zeer wenschelijk.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

— De *Droit*, een Parijsch Dagblad, verhaalt het volgende: Een blinde was sedert lang gewoon op de trappen der kerk des Petits Pères, op klagenden toon, het medelijden der voorbijgangers in te roepen en ontving daardoor rijke aalmoezen. Ongelukkig werd de policie nu onlangs verwittigd dat die arme man een gemeubeld hôtel in de straat Saint Pierre Montmaire voor de som van ruim 30,000 francs had gekocht. Bij onderzoek door den politie-commissaris der wijk, bleek die mededeeling waar te zijn en tevens, dat de blinde, op den dag toen het huis in zijn bezit kwam, waarin zijne vrouw zich reeds had gevestigd, reeds 12,000 francs in mindering op den koopprijs gestort had. De commissaris vond daar verschillende aandeelen in spoorwegmaatschappij en, actien der dokken van Marseille enz., die gezamenlijk eene aanzienlijke som vertegenwoordigden. Door eenige jaren achtereen de hand uit te steken, was de man er in geslaagd zich deze fortuin te verschaffen, terwijl hij bovendien den Keizer, de Keizerin en andere hoog geplaatste personen telkens lastig viel. Hij is nu, wegens ongeoorloofde bedelarij, want uithoofde zijner blindheid had men hem slechts oogluikend laten begaan, in hechtenis genomen.

DUITSCHLAND.

Berlijn. Het dezer dagen hier gehouden congres van Duitsche ambachtslieden heeft verscheidene besluiten genomen, die de algemeene goedkeuring geenszins verwerven; zoo heeft o. a. de vereeniging van handwerkslieden te Koningsbergen, bij wijze van protest, tegen sommige dier besluiten zich met algemeene stemmen voor het beginsel van vrijheid van nijverheid verklaard.

— De minister van justitie heeft thans aan den raad van state een ontwerp van wet voorgelegd, waarbij het *burgerlijk* huwelijk verpligtend wordt gemaakt.

— In een der wapenfabrieken in de Rijnstreek worden thans 30,000 geweren voor *Garribaldi* vervaardigd.

ENGELAND.

Londen Alhier worden des Zondags avonds steeds drukbezochte godsdienstoefeningen gehouden in de schouwburgen.

Ook worden hier vele vereenigingen van jonge dames gevormd, waarin vrouwen uit den aanzienlijken stand voorlezingen houden uit den bijbel.

— De Anglikaansche bisschop van Londen begint thans ook in de open lucht te prediken, dewijl hij begrijpt, dat dit werk, hetwelk ook door den Heer en Zijne apostelen is verrigt, wel verre van beneden zijne waardigheid te zijn, hem veeleer tot eer verstrekt. Zulk eene soort van godsdienstoefening werd door hem op 4 Augustus gehouden in de wijk van *Paddington Green*, bij het spoorwegstation. Op Maandag 6 Augustus hadden aldaar den geheelen dag zulke godsdienstoefeningen plaats, die gehouden werden door de heeren *Newman Hall*, Dr. *Alexander*, *W. Chalmers*, enz.; bijgestaan door de overige leden der *Jongelings-Vereeniging*.

Aan alle kanten zag men groepen mannen, vrouwen en kinderen, voor het grootste gedeelte tot die klasse behoorende, welke nooit het Evangelie in de kerken zouden gaan opzoeken, maar wie het in hun eigen huis gebragt moet worden. Treffend vooral was het om te zien, hoe een zeker aantal jonge Christenen, zedig gekleed en vol ijver voor de goede zaak des Heeren, van groep tot groep gingen, wel voorzien van traktaatjes, die door hen op eene liefelijke wijze werden rondgedeeld.

De bisschop van Londen predikte voor eene vergadering van 1500 à 1600 personen. Het einde vooral van zijne rede was zeer plegtig en indrukwekkend. De nacht viel in en de maan scheen. De tenten der *Bohemers*, hier en daar in de wijk verspreid, waren verlicht. Geen geluid liet zich hooren, behalve dat van den prediker en het gegons van den spoorwagen. Al de toehoorders schenen getroffen te zijn door dit ongewone schouwspel. De dienst eindigde met gezang en het uitspreken van den zegen.

TURKIJE.

Constantinopel. Te St. Jean d'Acre heeft men op de deuren der kerken eene proclamatie tegen de Christenen aangeplakt gevonden, waarboven eenige afbeeldingen, voorstellende: 1 mans (godvruchtige Muzelmannen) met een sabel in de hand en op het kruis spuwende; 2 een kruis, waarboven een uitroepingsteeken, hetwelk een weinig er op geworpen speeksel verbeeldt; 3 een groep Muzelmannen, met sabels de Christenen dreigende; 4 droppels bloed (roode inkt) die opspringen tot het kruis. De aanhef en het slot, hieronder voorkomende, zullen voldoende zijn om een denkbeeld van den ganschen inhoud dier proclamatie te geven. De aanhef luidt: „De Muzelmansche natie aan de natie der goddeloosheid, der kwade trouw en van het verraad, die bedrogen en zich onregtvaardiglijk op de aarde verheven heeft.„ En het slot: „Uw bloed, uwe eer als gehuwde mannen, uwe bezittingen, alles behoort ons; gij hebt de grenzen overschreden, en wie de hem gestelde perken te buiten gaat, verliest deze drie zaken. Bij Allah, en wij herhalen het bij Allah! alleen uw naam en niets meer van u zal op de aarde overblijven men zal zeggen, dat hier zulke menschen geweest zijn en geleefd hebben, doch daarbij zal het ophouden; alleen door en met den sabel hebben wij nog met u te spreken. Eenmaal, tweemaal hebben wij de oogen gesloten, en gij zijt trotsche Farao's geworden, en nu zal die hovaardij uwen dood en het vergieten van uw bloed ten gevolge hebben. Gij beweert dat Ayss (Jezus), de vrede zij met hem! onder u is. God beware hem er voor; hij kon niet voldaan over u wezen; gij zijt tot het eeuwige vuur gedoemd, en zult daar de kastijding vinden voor hetgeen gij doet. Moge Allah u niet opheffen van dezen val! Zijn geliefd boek zegt het. Elke beleediging eischt de staf der wedervergelding!„

TELEGRAFISCHE DEPÊCHES VAN HEDEN

Amsterdam. Maandag, 24 Sept. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt: *Nederl.* $2\frac{1}{2}$ pCt. $62\frac{3}{16}$ percent. dito 4 pCt. $97\frac{1}{8}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 1816 5 pCt. $101\frac{1}{4}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $67\frac{3}{8}$.

Granen en Zaden.

Tarwe hooger, 131 pd. oude bonte Pools. f 427. Rogge ruim prijshoudend, 119 pd. Petersburger f 186. Gerst onveranderd. Haver zonder handel. Boekweit onveranderd. Koolzaad onveranderd, op 9 vat op October $70\frac{1}{2}$ £. Raapolie op zes weken f 42.

ASSEN, 25 Sept

Bij Koninklijk besluit zijn benoemd tot controleurs van de directe belastingen en het kadaster:

in de provincie Groningen de heer *W. J. van de Poll*, thans adjunct-controleur te Groning:

in de provincie Drenthe de heer *H. van der Burg*, thans adjunct-controleur te 's Bosch.

— Gisteren morgen heeft bij de Arrondissements-Regtbank alhier de plegtige installatie plaats gehad van den heer Mr. *H. Pelinck* als regter plaatsvervanger. Nadat het Kon. besluit van benoeming was voorgelezen, en de benoemde was binnengeleid, hield de voorzitter eene korte toespraak, waarin hij te kennen gaf, dat zoowel hem als de overige leden van de Regtbank de benoeming van den heer *Pelinck* tot vierden regter plaats-

vervanger bijzonder veel genoegen deed, hulde bragt aan de verdiensten van den benoemde, hem met 's Konings vereerende keuze geluk wenschte en hem ten slotte voor geïnstalleerd verklaarde. De heer Mr. *Coninck Liefsting*, als vertegenwoordigende het Openbaar Ministerie, en Jhr. Mr. A. W. *van Holthe tot Echten*, namens de Balie, rigtten mede hartelijke toespraken tot den benoemde. De heer *Pelinck* antwoordde hierop kortelijk, bedankte de Regtbank voor de door haar gedane aanbeveling, en allen voor de gelukwenschingen in de welwillende woorden, tot hem gerigt.

— In de op den 14 en 28 Junij Junij jl. op Batavia gehoudene bestuursvergaderingen der Natuurkundige Vereeniging zijn benoemd tot gewone leden de heeren *F. G. Steck*, kapitein der infanterie, *H. A. Servatius*, ads. voor de dienst der koffij-cultuur, *G. J. Geesen*, ambtenaar belast met het civiel gezag in de Lematang-Hir (Palembang) en *W. A. Jellinghaus*, adsisent-resident te Sumadang.

— Heden had hier buiten de stad een verschrikkelijk ongeluk plaats. De tirailleur der 1ste klasse *v. R.*, die zich achter de schans bevond, werd, op een afstand van 950 pas, door een kogel getroffen en was onmiddelijk een lijk.

Dit ongeluk werd veroorzaakt door een kogel, die over de borstwering van den observatie-post is heengedrongen.

— Den 21 jl. is te Texel uit zee teruggekomen het schip „Graaf van Heiden Reinestein", kapt. *Wamsteker*. Om welke reden, wordt niet gemeld.

+ Bij Z. M. besluit van den 9 dezer No. 62. is tot aanmoediging van de werving bij het Regement Veld-Artillerie nader bepaald, dat, te rekenen van 1 Oct. a. s.:

1o. Zoo voor kosten van aanwerving van iederen recruut, als voor ieder milicien, die ingevolge Art. 171 der wet van 8 Januarij 1817 bij de staande Armée overgaat, zal worden te goed gedaan f 95 waarvan wegens handgeld of premie aan den aangeworvenen zal worden uitbetaald f 80.

2o. Ten behoeve van ieder vrijwillig dienend soldaat van de Regementen Vesting-Artillerie, niet ouder dan 30 jaren zijnde en minstens nog 2 jaren moetende dienen, die genegen is om bij het Regement Veld-Artillerie over te gaan, ter zake van den overgang bij dat corps zal worden te goed gedaan f 20, welk montant, nadat de betrokken militair bij de Veld Artillerie zal zijn in dienst gesteld, in eens aan hem zal worden uitbetaald.

+ De Tirailleur Compie van het 4e Bat. 8e Regem. Inf zal op den 4e October a. s. alhier aankomen, terwijl, de hier thans garnizoen houdende Tirailleur-Compie op dien datum naar Groningen zal marcheren.

— Ten bewijze, dat het der Regering steeds ernst is te besparen, waar zulks plaats kan hebben zonder schade voor de dienst, volgt hier eene opgaaf der besparingen, op de bij de begrooting voor 1859 toegestane uitgaven verkregen.

Die besparingen verdeelen zich over de verschillende hoofdstukken als volgt:

Hoofdstuk	II	f	17.097.99
„	III		17 758 41
„	IV		169.158 45
„	V		507 865.92
„	VI		23 542 64
„	VII		5 597 99
„	VIII		116 115.51
„	IX a		333 309 24
„	IX b		35.047 68*
„	X		3 185 991.87
„	XI		11 492.73*
„	XII		50 300 08*
Totaal . .		f	4 473.285.52*

Tot op 31 December 1861 zou, volgens de berekeningen van den Minister van Financien, voor spoorwegen en voor waterwegen beschikbaar zijn eene som

van		f 37 000 000 00
bestaande uit het saldo van 1958, 1859 en 1860 van	f 18 000 000 00	
en van het dienstjaar 1861 ongeveer	17 000 000 00	
Waarbij moet worden gevoegd de reeds op het dienstjaar 1860 in uitgaaf gebragte som van	1 000 000 00	
voor spoorwegen en de gewone besparing op de uitgaven in 1861, te stellen op	1 000 000 00	
Uitmakende te zamen		37 000 000 00

Bij de opgave aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal was slechts op f 34 000 000 gerekend. Die opgave was dus f 3 000 0000 minder.

— Men leest in het *Volksblad*:

„De zitting der Staten Generaal naauwelijks gesloten, zijn op nieuw geopend. Zeer veel is in vroegere zittingen en onder vroegere Ministers voorbereid. — De Maatschappelijke vooruitgang zal in ons Vaderland in die mate vooruitgaan, naarmate men meer vraagt hoe de zaken spoedig het best geordend kunnen worden en minder vraagt naar de personen, die vroeger of later iets hebben voorgesteld.

Niet ten onregte klaagt de natie, dat de grondwet van 1848 in vele organieke wetten, na 12 jaren nog onuitgevoerd bleef en zeker zullen velen met zekere teleurstelling ook in de aankondiging der nieuwe wetten de opnoeming gemist hebben van wetten, die de grondwetsherziening in 1848 beloofde, zoo als de wet op het hooger onderwijs en op den raad van state.

— Men leest in de *Winschoter Courant*:

De Provincie Groningen gaat een schoon verschiet te gemoet! — Door de aanneming van het spoorwegnet in ons Vaderland, zullen wij welhaast aan een naburig Koningrijk zijn verbonden, en in zeer korten tijd de afgelegenste en verwijderde plaatsen van ons Vaderland kunnen bezoeken, waardoor handel en vertier eene nooit gekende hoogte zullen bereiken, en vreemdelingen, dit welvarend, vruchtbaar en weelderig gewest bezoeken, en de colossale en heerlijke boerderijen bewonderen! — Een uitgestrekten polder zal den volgenden zomer weligt worden ingedijkt, en den Dollard, de groote roover van de 13de eeuw, worden ontwoekerd, waardoor heerlijke boerderijen zullen verrijzen, en eenige wachtende jeugdige agriculturisten kunnen worden geplaatst. Eene uitwateringskanaal voor de polderlanden zal worden gegraven, waardoor in eene groote behoefte van wateronlasting zal worden voorzien. Het waterschap 't Oldambt en Fivelingo, gaat haar eind vonnis te gemoet; en nieuwe grootsche kanalen worden daargesteld en anderen verbeterd, zoodat het arbeidsvolk eene schoone toekomst tegenlacht!

— Voor het admissie-examen, te Leiden afgenomen door de faculteit van letteren op den 18den en 19den dezer, hadden zich zestien jonge lieden aangemeld. Van deze zijn er vier toegelaten en twaalf afgewezen.

Te Utrecht zijn van de 14 jongelingen 10 tot de academische lessen toegelaten.

Te Groningen deden er 2 admissie-examen en werden niet toegelaten.

— Dr. *Chronik*, die, zooals onze lezers weten, eenige hervormingen in de uiterlijke eeredienst der Israelieten wenscht aan te brengen, heeft dezer dagen weder te Amsterdam gepredikt. Een volksoploop werd echter ook nu alleen voorkomen, omdat de Rabbijn zich zeer vroegtijdig naar het locaal had begeven.

Om den Israelitischen nieuwjaars- en verzoendag in de Synagoge, te midden zijner geloofsgenooten, te kunnen vieren, begaf Dr. *Chronik* zich naar Leiden.

De predikatie, waarvan wij hierboven spraken, werd door 200 personen bijgewoond en de helft daarvan waren Christenen.

Een Christen uit Munchen (Beijeren) bevindt zich thans bij Dr. *Chronik*, ten einde door dezen onderwijs te ontvangen.

Vreemd! de Israelieten werpen Dr. *Chronik* uit en een Christen wenscht door hem lidmaat te worden der Israelitische godsdienst.

Voorloopig Verslag omtrent den oogst in de provincie Drenthe.

De roggeoogst was zeer gunstig, zoowel wat koorn als stroo betreft. Alhoewel de aren hier en daar niet bijzonder vol geladen waren, werd dit gebrek ruimschoots vergoed door de buitengewone hoeveelheid stroo.

Van eene enkele zijde wordt vermeld, dat de vroeger geoogste rogge beter is dan de later gemaaide.

Eene uitzondering op deze gunstige uitkomsten maken enkele akkers, waaaronder de vruchtbaarste, die veel hebben geleden van den storm en de regenbuijen van en na de Pinksterdagen.

Alhoewel het koorn van goede hoede hoedanigheid is, kan het tot nog toe niet best verbakken worden, vermits de oogst met aanhoudenden regen gepaard ging.

De haver en gerst zijn mede zeer goed. De haveroogst, die nog niet is afgeloopen, is boven verwachting uitgevallen. Stond ze, vooral op de hooge gronden, dezen zomer schraal, in den laten tijd was ze zeer bijgekomen.

De boekweitoogst is nog niet geëindigd en belooft een middelmatig gewas. Zandboekweit zal waarschijnlijk beter zijn dan veenboekweit.

De koude, regen en wind hebben een een zeer nadeeligen invloed op dit gewas uitgeoefend. Vele stengels zijn dien ten gevolge geknakt en veel zaad is afgevallen. Daarbij komt, dat niet alle veengronden, die daarvoor bestemd waren, zijn bebouwd, omdat de regen het branden daarvan belet heeft.

Indien het weder gedurende deze maand gunstig mogt zijn, kan dit aan den boekweitoogst veel voordeel aanbrengen.

De berigten nopens de aardappelen zijn gunstig. De ziekte heeft het loof sterk aangetast, doch de schade daardoor aan de knol veroorzaakt, is uiterst gering.

De hooioogst was voordeelig. De tweede snede belooft bij gunstig weder zeer zeer veel. In de lage landen heeft heeft het water veel nadeel gedaan.

De overige producten, die hier vrij algemeen verbouwd worden, zijn goed uitgevallen of beloven veel.

Ooft is er in grooten overvloed. Bijna alle boomen zijn geheel vol geladen. Het ooft is evenwel klein van stuk en minder smakelijk, waarschijnlijk ten gevolge der koude weersgesteldheid, waardoor deze zomer zich kenmerkt.

Iets over de telegrafie in 1859.

't Getal ambtenaren bij de telegrafie in ons land bedroeg 174.

Te Assen werden ontvangen en verzonden 1818 telegrafische depêches; voor de laatste werden f 555.33 betaald.

In 1853 bragt de telegrafie aan het Rijk ruim een *halve* en in 1859 ruim *drie* ton gouds op.

Te Amsterdam werden ontvangen uit het Buitenland ruim 28000 depêches over *effecten*-zaken, naar Binnenland *verzonden* en met *buitenland* gewisseld — te Rotterdam ruim 7000.

Hieruit ziet men de meerdere belangrijkheid van eerstgenoemde beurs in den Staatspapieren-winkel.

Te Amsterdam werden 44579 — te Rotterdam 44220 depêches over handel en scheepvaart naar Binnenland *verzonden* en met *buitenland* gewisseld.

De tweede koopstad des Rijks treedt hier de eerste als op de hielen en daarin ligt voor deze eene ernstige waarschuwing.

Voor de dagbladen te Amsterdam werden uit het Buitenland ruim 29,000 naar Binnenland *verzonden* en met *Buitenland* gewisseld — voor die te Rotterdam 1055 depêches verzonden.

Een zeer opmerkelijk verschil!

De 's Gravenhaagsche dagbladen ontvingen 2784 depêches, alzoo nog meer dan de Rotterdamsche.

De plaats, die de meeste Regerings-depêches heeft verzonden en ontvangen, is natuurlijk 's Gravenhage, en wel 1512.

Nog geen *vijf* per dag — dat is niet veel.

Daarop volgt Utrecht met 171, Vlissingen met 165; 't Loo met 93, Gorinchem met 74, Amsterdam met 50, enz.

Assen slechts met 7.

Ten behoeve van handel en scheepvaart, ontving en verzond het telegraaf-kantoor alhier 326 depêches, Bergen op-Zoom slechts 197, de Lemmer 111.

Van en naar Meppel werd voor handelsbelang 876maal getelegrafeerd.

Assen zond in het 4e kwartaal naar Amsterdam 41, naar 's Hage 24, naar Groningen 30, naar Meppel 14, naar Schiedam 8, naar Zwolle 14 depêches, verzond in hetzelfde tijdstip 173 en ontving 261 binnenlandsche berigten.

Meppel ontving 343 en verzond 396 binnenlandsche berigten in het 4de kwartaal van 1859.

Bij het schrijven dezer mededeelingen dachten wij, vooral met het oog op het cijfer der effecten-depêches: „welke berekeningen, denkbeelden, gewaarwordingen bezielden hen, die de pen hanteerden, om den telegraaf als bode te gebruiken voor kantoor en beurs! Wat ging er om in het hart van velen, toen de depêches verhaalden, wat er gebeurd was in Europa, wat er gedaan was in hun belang? Wat blijdschap bij de tijding, leesbaar in beursnoteringen: uwe meening was juist — uwe order is uitgevoerd! Wat smart, welke wanhoop, als langs den draad, die al de beurzen van Europa en al de kantoren der wereld als aan elkanderen rijgt, gezegd werd: „*gekocht* en toen *gedaald* — *verkocht* en toen *gerezen*!"

+ Naar we vernemen is iemand te Gieterveen, op eene zonderlinge wijze van zijne nieuwe broek beroofd geworden. Een jong man, met zijn nieuwe broek van den kleermaker terugkeerende, komt ('t was in donkeravond) voorbij een appelhof, en kan den lust niet bedwingen, om te *begeeren* zijns naasten goed niet alleen, maar er ook van te *nemen*. Zijne zakken met appelen gevuld hebbende, is hij nog niet voldaan, maar gaat te werk, de pijpen der nieuwe broek van onderen toe te binden, en zoo ook de nieuwe zakken te vullen. De eigenaar van den appelhof staat echter om een hoekje en ziet alles bedaard aan, tot de dief zich met zijn buit uit de voeten wil maken. Hij roept „halt!" en de verschrikte jongman laat, vlugtende, broek en appels in den steek. Daar hij zijn geliefd kleedingstuk zeker niet terug durft halen, is de appeleigenaar heel onverwacht ook eigenaar van een nieuwe broek geworden.

+ **Grollo**, 21 Sept. Te treuren met de treurenden en zich te verblijden met de blijden, is Chistelijk, en maakt een aangenamen indruk op ieder, die 't wel meent. Het doet ons daarom goed, te kunnen mededeelen, dat men hier gisteren zoo algemeen deelde in de vreugde van onzen geachten leeraar, *C. Bolt*. Had men vroeger met hem getreurd over 't verlies van zijne echtgenoot, kind en zuster — thans verheugde men zich met hem over zijn op nieuw voltrokken huwelijk. Gisteren werden de jonggehuwden, bij hunne overkomst ten onzent, niet alleen op de pastorie opgewacht en verwelkomd door oud en jong, maar zelfs hadden een 20tal jonge lieden hen, te paard, van Rolde afgehaald, met gepaste toespraken begroet en naar Grollo begeleid.

+ **Onderdendam**, 20 Sept. Heden werd alhier de gewone jaarlijksche stierenmarkt en keuring gehouden. Met genoegen kunnen wij berigten, dat deze zaak langs hoe meer belangstelling bij het publiek verwekt. Er waren 45 meestal zeer schoone stieren aangevoerd, waaronder vele die onzen veestapel tot sieraad verstrekken. Voor onderscheidene werden buitengewoon hooge prijzen bedongen of geboden. Ook schijnt het dat men niet meer zoo sterk hecht aan zwart witkop of blaarde, daar er veel bonte waren aangevoerd, en dat deze wel in den smaak vielen, blijkt daaruit, dat juist drie bonten de hoogste prijzen werden toegekend op de keuring. Tot die keuring waren 42 ingeschreven. De bekrooning was als volgt:

Een 2jarig zwartbonte stier van *J. L. Groeneveld* te ten Boer 1e prijs, een ½jarig zwartbonte stier van *J. Bolhuis* te Zeerijp 2e prijs, een 1jarig zwartbonte stier van *J. Wolters* te Zuidwolde 3e prijs, een 2jarig zwartblaarde stier van de Erv. *van der Tuuk* te Warffum 4e prijs, een 1jarig zwartblaarde stier van de Wed. *Elzes* te Saaxumhuizen 5e prijs, een 1jarig vaal witkop stier van *J. Bolhuis* te Zeerijp 6e prijs en een ½jarig zwartbonte stier van *H. Hoekstra* te Winsum 7e prijs.

+ **Staphorst**, 22 Sept. Bij menschenheugen zag men nimmer de Reest zoo met aalfuiken als bezaaid gelijk thans. Een visscher op zijne netten uitgaande, telde er niet minder dan 70 te water, tusschen Reggers- en de Beugelenbrug, zijnde eene distancie van een half uur. *Tebberman* te Engeland, gemeente Heemse, ging met de vangst van ééne nacht naar Slagharen, eene volkplanting meest uit Rouveenschen bestaande en verkocht die daar voor f 50

+ **Smilde**, 22 Sept. Onze, den 19 dezer gehouden, najaarsmarkt, was goed bezocht en werd door heerlijk weder begunstigd. De handel in koeijen was niet bijzonder willig, ofschoon voor de beste nog goede prijzen werden bedongen. In varkens, schapen, zoowel Friesche als Drentsche, en geiten, waarvan de aanvoer groot was was veel handel en deze gingen tegen hooge prijzen vlug van de hand. Het aantal rijtuigen was betrekkelijk groot te noemen. Alles is overigens zoodanig afgeloopen, dat, gelijk we meenen, er geene aanklagten zijn gedaan.

+ **Delfzijl**, 24 Sept. Heden voormiddag ging er een praamschuit met twee personen van Delfzijl, geladen met brandhout, naar Appingadam, en op de terugreis is een derzelve over boord geslagen en verdronken; het is zeer bedroevend voor de moeder, welke weduwe is, woonachtig op een naburig dorp.

— In de koffijveiling te Amsterdam, op 20 jl gehouden, is alles verkocht. De beste soort bragt op 52, de minste 37 cents.

Alzoo geen goedkoope koffij, eene tijding, voor menigeen van nog meer belang, dan berigten uit de Italiaansche woelige politieke brouwerij of van de ellende in Syrie.

Eens was het rustig in Europa, dat was genoegelijk — eens kocht men een pond goede koffij voor 30 cents — dat was een genot!

»Laot *Gaorenbaldi* dôen wat hi niet laoten kan,« zei onlangs eene oude vrouw te Sleen tegen haar man, die de *Drentsche Courant* las en gedurig riep: jonges, jonges, jonges! — »as de koffij maor wat beterkoop wuer.«

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

† **Noordwolde**, 23 Sept. De dag van heden was voor deze gemeente een ware feestdag. Onze beroepen predikant candidaat *de Haan*, werd in het morgenuur in zijn H. dienstwerk bevestigd door ZEW. vader, predikant te Olst, sprekende naar aanleiding van 11 Corinten 4: 7. In het achtermiddag uur verbond de jonge leeraar zich aan — en aanvaardde ZEW zijne taak in deze gemeente door eene indrukwekkende rede, naar aanleiding van Zacharia 4: 6b. Eene aanzienlijke schaar volks woonde, zoowel in het morgen als in het middaguur deze plegtigheid bij.

RAADSVERGADERINGEN.

Assen In de op zaturdag jl. gehoude raadsvergadering is besloten, o.a. de discussien over de ontworpen gasverlichting uit te stellen tot eene volgende zitting.

Er was bij den Raad een adres, door eettelijke inwoners dezer gemeente geteekend, ingekomen, inhoudende bezwaren tegen zoodanige verlichting en verzoek, om voor 's hands geene gasfabriek op te rigten.

De geloofsbrieven der nieuw benoemde raadsleden, de heeren *Brumsteede* en *E. A. Smidt*. werden onderzocht en in orde bevonden, zoodat genoemde leden zitting kunnen nemen.

't Verzoek van *N. Smeedes*, inhoudende, dat zijn zoon gratis onderwijs zou kunnen ontvangen in de zeevaart- en wiskunde, werd afgewezen, wijl zoodanige school hier niet meer zou bestaan.

De missive van het bestuur der bijzondere school over de daarstelling van een weg door 't zoogenaamde Weijertje, kon niet toestemmend worden beantwoord.

Het verzoek van *F. Dijkstra*, om les te mogeven in de Industrieschool, werd toegestaan.

Op de missive van Mr. *H. C. Carsten*, inhoudende kennisgeving, dat genoemd raadslid als zoodanig zijn ontslag. nam, werd eene verkiezing vereischt en tot leden van het stembureau benoemd de heeren: De Voorzitter, Mr. *J. T. Homan*. en *H. Remmelts*.

REGTSZAKEN.

Kantongeregt te Assen.

21 Sept.

Veroordeeld: B D. te Borger, wegens het opzettelijk toebrengen van schade aan eens anders roerend goed, tot eene geldboete van f 750; — H. B. te Smilde, wegens enkelen diefstal van zoden, onder verkleinende omstandigheden gepleegd, tot eene geldboete van f 50; — A. P. A en J. F. de B., beiden te Zwolle, wegens het, als conducteur eener diligence-onderneming, nevens zich plaatsen van eenen reiziger op den bok eener diligence, ieder tot eene geldboete van f 10; — Jhr Mr. U. W. F. van P. onder de Leek, wegens het laten losloopen in eene weide van eenen stier, ouder dan 6 maanden, zonder dat daarvan aan Burgemeester en Wethouders der gemeente, waarin de weide gelegen was, schriftelijk kennis was gegeven, tot eene geldboete van f 10 en subsidiaire gevangenisstraf van 1 dag.

LAATSTE BERIGTEN.

De heer *de Kempenaer* nam zijn ontslag als lid der Tweede Kamer.

Heden discussie over het concept-antwoord op de troonrede. Dit antwoord is meer dan een weerklank. Het vraagt spoedige indiening van wetsontwerpen, waaraan behoefte bestaat en eindigt met den wensch, dien elk verstandig man deelt en waarvan het tegendeel nog nooit in 't openbaar werd uitgesproken, dat er *overeenstemming* zij tusschen *Regering* en *Vertegenwoordiging*.

Intusschen blijkt het, dat in de afdeelingen vrij levendige discussien zijn gevoerd over het concept-adres en er kon beter voorteeken zijn geweest van de zoo vurig gewenschte overeenstemming.

De Kamer heeft de conclusie aangenomen, waarbij de heeren *Dirks* en *Wijbenga* voorloopig niet als leden worden toegelaten

Op de staatsbegrooting komt voor 12 ton gouds, in 12 jaar bij te dragen voor de kanalisatie in Groningen.

De Staten hadden die som gevraagd in 6 jaar, en de *Prov. Gron Courant* hoopt, dat een der Groninger afgevaardigden die vraag nog eens herhalen en, bij de ruimte aan geld in de schatkist, verdedigen zal.

De miliciens van het regement grenadiers en jagers gaan maandag e.k. met onbepaald verlof.

Een agent van *Garribaldi* trachtte te 's Hage oorlogschepen te koopen, doch te vergeefs.

—

De Sardinische jagers zijn te Viterbo binnengerukt, nadat de burgers het garnizoen hadden verjaagd.

Pater *Gavazzi* predikt op de markt te Napels in een rood hemd.

»Hij was — zegt de berigtgever — warm en het publiek vol vuur.«

Deftig gekleed was hij echter niet.

Advertentien.

Oosterwolde den 22 Sept. 1860
Bevallen van een' dooden ZOON, H PRAKKEN— V. D. MEER.

Bevallen van een' ZOON, JOHANNA KUURMAN, geliefde Echtgenoote van
G. KNIPHORST.
Meppel,
23 September 1860.
Eenige kennisgeving.

KIESVEREENIGING:

de Grondwet.

VERGADERING op Donderdag den 27 September 1860, des avonds om 7 uren, in het Concerthuis te Assen, ter verkiezing van eenen ***CANDIDAAT*** voor het Lidmaatschap van den Gemeenteraad van Assen.
Assen 24 September 1860.
Het Bestuur der Vereeniging.
Mr. H. C. CARSTEN, President.
Mr. E. K. J. BERTLING, Secretaris

De ondergeteekende berigt hiermede aan belangstellenden, dat hij om zijn op handen zijnd vertrek naar elders, ***ophoudt met de uitoefening der praktijk in deze Gemeente.***
Assen, 24 September 1860.
G. KRIEGER,
Genees-, Heel- en Verloskundige.

TE HUUR

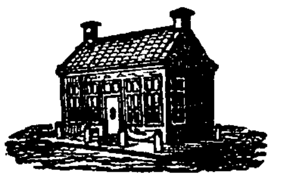

tegen 1 Mei 1861: een net betimmerd **HUIS** en **ERF**, genaamd ***HUGO-WEERDT***, staande en gelegen aan de Beilervaart. Hierop reflecterenden gelieven zich met *franco* brieven te vervoegen bij den Meter-Taxateur der turf J. E. RÖMER te Beilen.

Blijkens acte van het Kantongeregt te Assen van den 24 September 1860, is aan **AALTIEN HOMAN** te Vries, minderjarige dochter van wijlen de echtelieden ROELOF GEERTS HOMAN en JANTIEN KOOPS te Vries, door den Kantonregter in het Kanton Assen **VERLEEND**

HANDLIGTING

tot de geheele ontvangst, de uitgaaf van en de beschikking over hare inkomsten, het houden van een Logement of Herberg, het in- en uitslaan van Wijn en Sterken drank het drijven van Tapnering en Winkelnering, voornamelijk in Kruideniers waren, en het aankoopen van het daartoe benoodigde, het uitoefenen van den Landbouw met den aankleve van dien en tot het aangaan van alle verbindtenissen, daartoe betrekkelijk.
Mr. B OOSTING, Griffier.

De Verkooping

van de ***vierde BOEKWEIT***, voor den heer EEKHOUT, aanwezig in Eekhoutsblok op de Molenwijk te Smilde, zal plaats hebben op Woensdag den 26sten September 1860, des namiddags precies te 4 uur, bij den Veenbaas ALBERT JOFFERS te Smilde, aan de Vaart. Daarna zullen **HER-VERHUURD** worden: 4 bunders ***BOEKWEITENVEEN***, in het Koloniefeld, gemeente Norg, staande ten name van TEUNIS HUISINGA, alles van de Verhuring van 21 October 1857, als no 93 laatst in gebruik bij HENDRIK MEILOF, no 103, en nos. 112 en 120, de beide laatsten in gebruik bij JAN FAKEN HUISINGA.
Notaris H. H. VAN LIER.

Verkooping

van de volle garven ***BOEKWEIT***, voor den heer ELZOO TONCKENS te Smilde, aanwezig op de Jonkerswijk te Smilde; benevens van een kamp ***AARDAPPELS*** aldaar, op de plaats no. 24, dewelke zal gehouden worden bij AALTJE LUXWOLDA, in de *Nieuwe Veenhoop* te Smilde, op Zaturdag den 29 September 1860, des namiddags te 4 uur.
Notaris H. H. VAN LIER.

Onder onze ruime sortering van allerhande

TOILET-ARTIKELEN

bevelen wij bijzonder aan:
DE ECHTE TANDZEEP
van Dr SUIN DE BOUTEMARD, maakt de Tanden zuiver wit, zonder het email aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch. Het stuk kost 40 cts. en is toereikende voor een half jaar.

De echte Dr. Borchardt's Zeep

is zamengesteld uit fijne aromatische en etherische Oliën en delfstoffelijke bestanddeelen, verwijdert puisten, schubben, levervlekken, zonnebrand, sproeten en geeft aan de huid door alle jaargetijden dat fluweelige, veerkrachtige en frissche voorkomen dat de schoonheid zoo zeer verhoogt. Men gebruikt ze met een wollen lapje, waarmede men de huid een of tweemaal daags wascht. De prijs is 40 ct.

Gebr. Leder's Balsamische Aardnootolie Zeep, die de huid reinigt zonder stramming te veroorzaken, haar zachtheid en lenigheid geeft en voor den invloed der weêrsveranderingen beveiligt, als koude, hitte, wind, enz. Het stuk kost 20 cts.

Dr. HARTUNG'S
KRUIDENPOMADE
versterkt den groei van het haar en werkt zoo voordeelig, dat de laatste levenskiem in den knobbel weder ontwikkeld wordt en een nieuwe wasdom begint Zij verhindert het uitvallen en ontijdig grijs worden, maakt het krachtig, glanzend en golvend. Het glazen potje is 75 cents.

DE KINA OLIE
van Dr HARTUNG
werkt zeer weldadig op het haar en is vooral bij kinderen zeer nuttig, daar zij het buitengewoon digt en fijn als zijde maakt. Aan den baard geeft zij eene zachte buigzaamheid, terwijl zij zich bijzonder onderscheidt door de eigenschap de haren een schoonen glans te geven. De flacon kost 75 cts.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen H. P. A. VAN GORCUM.
Coevorden, C. J. van der SCHEER.
Dedemsvaart, H. L. v d. VECHT.
Gorredijk, S. G. ZWART.
Hoogeveen, JAN van der WOLDE Jr.
Meppel, A. JEULEN.
Oldemarkt, C. VAN DER WENDER.
Steenwijk, K. TIMMERMANS.
en in de bekende Dépôts in de andere steden.

MARKTBERIGTEN.

Amsterdam 21 Sept. Kamper-Eilands HOOI f 14½ à f 17½.

TARWE aan benoodigdheden ruim prijshoudend,, 131 ℔ bonte Poolsche f 415 aan de Zaan, 130 ℔ dito f 415 f 420, 129 ℔ dito f 413 f 415 f 417; 126 ℔ mindere f 375 aan de Zaan.

ROGGE onveranderd; 125 ℔ Pruissische f 214 bij partij; 124 ℔ dito f 213, 122 ℔ dito f 209, 121 ℔ Galatz f 192, 114 115 ℔ jarige Petersburger f 176. Op levering per 2100 kilo: Pruissische per Sept. f 182, October f 174, Maart f 177 f 178, Mei f 180.

GARST in een doen, 98 ponds nieuwe Friesche Winter f 163

HAVER als voren; 100/2 ℔ jarige Dikke f 5.10.

BOEKWEIT prijshoudend; 120 ℔ nieuwe Gooische f 228, 128 ℔ nieuwe Holsteinsche f 215.

KOOLZAAD hooger betaald; op 9 vaten Olie in October £ 70½, in April £ 73½.

LIJNZAAD in een doen; 105 ℔ Petersb. f 310, 102 ℔ Archangel f 282½.

RAAPOLIE dadelijk onveranderd, op levering williger; op 6 weken f 41¼, Vliegend f 40; 1o. Oct. f 40½; Nov. f 40⅞, December f 41⅜ Mei f 42⅛.

LIJNOLIE dadelijk en op levering onveranderd, op 6 weken f 31¼; Vliegend f 30, 1o. Oct. f 29¾ f 30, Nov. en December f 30½.

HENNEPOLIE op zes weken f 39¾, Vliegend f 38½.

RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 70 a f 74.

LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11 a f 14.

Schiedam 19 Sept MOUTWIJN f 14.75. — JENEVER f 20.25. Amst. proef f 21.50.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN

AMSTERDAM, 1860.

	pCt.	21 Sept.	22 Sept.		pCt.	21 Sept.	22 Sept.
Nederl W.S.	2½	62 5/16	63½	*Polen*,			
—	3	75	74⅞	Aand. fl 600		161	160½
—	4	97¼	97⅛	Obl.	4		78¼
Amort. Synd.	3½	90½	91	*Spanje*, Obl.	1¾	38⅞	38¾
Handelm.	4½	129½	129½	Obligatien	3	47¼	47¼
O. I. Leening	4			Binnenl.	3	46 1/16	46 3/16
Aand. H. Spw.				Amortisable		22½	22 9/16
—— R.——	4½			Bewijz. Coup.		6 3/16	6⅛
N. B.	3			*Oostenrijk*,			
Maats. Weld.				Oblig. Goll	5		
Rusland,				—— ——	4		41⅛
Obl Hope	5	101½	101¾	—— Metal.	5	41 7/16	43⅜
Cert. 1831/33	5			— RenteA.	5	66⅞	67
Dito 1840	4		76	— Nation.	5	50 3/16	51 1/16
— Or. 2e3e4eL.	4	77	76¾	—— ——	2½	23⅛	23¼
— 5e L.	4			*Belgie*, Cert.		52	
— 5e Serie	5			Rothschild	2½	52	
— 1855 Cert.	5	96	96	*Portug.*, Obl.	3	42⅜	42⅛
— van Ams.	6	88	87⅞	Brazilien	5		
				Weener aandeelen	4		

21 Sept.

Nationale fondsen waren bijna onveranderd; voor buitenl. was de markt algemeen flaauwer, inzonderheid echter was dit het geval voor Oostenrijksche.

22 Sept.

Van Nationale fondsen waren 4 pcts. iets flaauwer, de overigen nagenoeg onveranderd; voor buitenlandsche was de markt algemeen vast gestemd, bij eenige affaire in Oostenrijksche.

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.